

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.

MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

V Praze dne

Čj. MSP-215/2015-OD-SPZ/2

Počet listů: 2

Přílohy: 2

Nejvyšší soud ČR

Burešova 20

657 37 Brno

Věc: obv. M. S. – stížnost pro porušení zákona

Příloha:

koncept vyšetř. spisu Policie ČR-MěstŘ Ostrava, Územní odbor SKPV, 6. OOK Vítkovice,
č. j. KRPT-248819-93/TČ-2013-070776-0609

dozorový spis OSZ Ostrava sp. zn. 4 ZT 187/2013

Podle § 266 odst. 1 tr. řádu podávám ve prospěch obviněného M. S.

stížnost pro porušení zákona

proti usnesení státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě ze dne 27. 2. 2015 sp. zn. 2 KZT 172/2014, kterým byla podle § 148 odst. 1 písm. b) tr. řádu (v usnesení chybně uveden § 149 tr. řádu) jako opožděně podaná zamítnuta stížnost obv. M. S., směřující proti usnesení policejního orgánu ze dne 3. 1. 2015 č. j. KRPT-248819-93/TČ-2013-070776-0609 o zahájení trestního stíhání obviněného S. podle § 160 odst. 1, odst. 5 tr. řádu.

Policejní orgán Policie ČR Městského ředitelství Ostrava, Územní odbor SKPV, 6. OOK Vítkovice, pod č. j. KRPT-248819-93/TČ-2013-070776-0609 zahájil usnesením ze dne 3.1.2015 podle § 160 odst. 1, odst. 5 tr. řádu trestní stíhání obv. M. S. pro skutek právně kvalifikovaný jako zločin týrání osoby žijící ve společném obydlí dle § 199 odst. 1, odst. 2 písm. d) tr. zákoníku, jehož se měl obviněný M. S. dopustit tím, že v období od května 2009 do dubna 2012 v Ostravě v bytech, které obýval společně se svou družkou poškozenou M. A. této poškozené téměř denně vulgárně nadával, komandoval ji, ponižoval a shazoval před známými, záměrně ji ignoroval, s četností asi dvakrát měsíčně ji napadal i fyzicky tak, že do ní strkal, kroutil jí rukama, chytal ji pod krkem a škrtil ji a jednou jí dal ránu pěstí do hlavy, po níž poškozená spadla na zem, a těmito útoky způsoboval poškozené podlitiny na pažích a krku, které si nikdy nevyžádaly lékařské ošetření.

Jak vyplývá z obsahu spisového materiálu, k tomuto postupu dala dne 10. 12. 2014 dozorující státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Ostravě policejnímu orgánu pokyn ve smyslu § 174 odst. 2 písm. a) tr. řádu.

Usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání převzal obhájce obviněného Mgr. Pavel Andrlé dne 5. 1. 2015 a obv. M. S. dne 7. 1. 2015. Spisový materiál spolu se stížností obviněného M. S. byl na pokyn dozorové státní zástupkyně ze dne 23. 1. 2015 (č. l. 56 dozorového spisu) předložen k rozhodnutí Krajskému státnímu zastupitelství v Ostravě podle § 146 odst. 2 písm. a) tr. řádu, neboť se jednalo o stížnost proti usnesení, k němuž dozorující státní zástupkyně dala pokyn.

O stížnosti obviněného rozhodla státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě usnesením ze dne 27. 2. 2015 pod č.j. 2 KZT 172/2014-47 tak, že stížnost zamítla podle § 149 odst. 1 písm. b) tr. řádu jako opožděně podanou (uvedeno chybné ustanovení § 149 namísto § 148).

V odůvodnění usnesení státní zástupkyně uvedla, že na podkladě podané stížnosti byla nejprve přezkoumávána existence formálních podmínek pro podání stížnosti ve smyslu § 147 odst. 1 písm. a), písm. b) tr. řádu, tedy zda je stížnost přípustná, zda byla podána včas a osobou k podání stížnosti oprávněnou. Státní zástupkyně dále konstatuje, že lhůta pro podání stížnosti začala běžet po doručení usnesení obhájci do datové schránky, k němuž došlo dne 5. 1. 2015, tedy 6. 1. 2015. Konec lhůty připadl na 8. 1. 2015, přičemž se nejednalo o den pracovního klidu. Den 8. 1. 2015 byl tak posledním dnem k podání stížnosti. Vzhledem k tomu, že stížnost byla datována dnem 12. 1. 2015, vyhodnotila ji státní zástupkyně jako opožděně podanou. Státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě ve vztahu k počátku běhu stížnostní lhůty a k jejímu konci poukázala na § 137 odst. 2 tr. řádu, podle kterého, oznamuje-li se usnesení doručením opisu, doručí se jen obhájci. Toliko v případě existence okolností stanovených v odst. 3 tohoto zákonného ustanovení, tj. v případě, kdy je obviněný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo se nachází ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody nebo na pozorování ve zdravotnickém ústavu, je třeba takové usnesení oznámit jak obviněnému, tak i jeho obhájci. Tyto skutečnosti však zjištěny nebyly. Dle názoru státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě došlo k doručení usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému nad rámec zákonné povinnosti. Takové doručení však nemá vliv na počátek běhu lhůty k podání stížnosti a určující je den, kdy byl opis usnesení doručen obhájci.

S uvedeným názorem státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství Ostrava nelze souhlasit, neboť § 160 odst. 2 tr. řádu mimo jiné stanoví, že opis usnesení o zahájení trestního stíhání je třeba doručit obviněnému nejpozději na počátku prvního výslechu a do 48 hod. státnímu zástupci a obhájci; u obhájce počíná lhůta k doručení běžet od jeho zvolení nebo ustanovení. Takto upravený postup při doručování usnesení o zahájení trestního stíhání je speciální ve vztahu k obecným ustanovením o oznamování usnesení podle § 137 tr. řádu. Usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. řádu má dle teorie práva dvojí účinek. Jednak vymezuje počátek vyšetřování a zavazuje policejní orgán, který usnesení vydal, a dále má též účinky ve vztahu k obviněnému, který se stává obviněným až doručením usnesení o zahájení trestního stíhání do vlastních rukou, bez možnosti uložení doručované zásilky. Doručení usnesení o zahájení trestního stíhání do vlastních rukou obviněného je také mezníkem, který ukončuje skutek u trestných činů trvajících, hromadných a při pokračování v trestném činu. Doručení opisu usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému umožňuje orgánům činným v trestním řízení použít proti němu všech zákonných prostředků, které je možno použít po zahájení trestního stíhání. Pokud bychom přistoupili na výklad státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě, byl by obviněný, který má obhájce, v horším postavení oproti obviněnému bez obhájce, neboť obviněný se zvoleným či ustanoveným obhájcem by se ani přímo od policejního orgánu nemusel dozvědět, pro jaký skutek a jaký trestný čin je stíhán. Nelze tedy souhlasit s tím, že obviněnému M. S. který má zvoleného obhájce, bylo usnesení o zahájení trestního stíhání doručeno nad rámec zákonné povinnosti.

Počátek běhu lhůty pro podání stížnosti je upraven v § 143 odst. 1 tr. řádu, kde se stanoví, že jestliže se usnesení oznamuje jak obviněnému, tak i jeho zákonnému zástupci nebo obhájci,

běží lhůta od toho oznámení, které bylo provedeno nejpozději. V daném případě bylo pozdější oznámení doručení písemného vyhotovení usnesení obviněnému M. S. do vlastních rukou dne 7. 1. 2015. Lhůta pro podání stížnosti tedy počala běžet dne 8. 1. 2015. Konec třídní stížnostní lhůty připadl na sobotu 10. 1. 2015. Sobota je dnem pracovního klidu, a proto je posledním dnem lhůty nejbližší příští pracovní den, tj. pondělí 12. 1. 2015. Stížnost obviněného proti usnesení o zahájení trestního stíhání je datována dnem 12. 1. 2015, přičemž byla podána obhájcem obviněného Mgr. Pavlem Andrllem, který ji dne 12. 1. 2015 digitálně podepsal. Téhož dne pak byla stížnost doručena do datové schránky policejního orgánu. Policejní orgán stížnost dne 13. 1. 2015 vytiskl a ověřil shodou s digitálním originálem. Stížnost obviněného byla tedy podána v zákonem stanovené lhůtě.

Státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě v závěru svého usnesení konstatovala, že v případě, kdy stížnostní orgán zjistí, že nedošlo ke splnění formálních podmínek k podání stížnosti, v daném případě se jedná o stížnost podanou opožděně, z úřední povinnosti ji bez dalšího usnesením zamítne, přičemž není oprávněn z podnětu opožděně podané stížnosti napadené usnesení vůbec meritorně přezkoumávat.

K uvedenému je třeba uvést, že stížnostní řízení je ovládáno revizním principem a stížnostní orgán je povinen přezkoumat napadené usnesení v celé jeho šíři a z úřední povinnosti přihlížet ke všem vadám, a to i těm, které ve stížnosti nebyly výslovně vytýkány. Jak vyplývá z ustanovení § 174 odst. 1 a odst. 2 písm. e) tr. řádu, státní zástupce je ze zákona povinen z úřední povinnosti přezkoumávat rozhodnutí policejního orgánu, tzn. i usnesení o zahájení trestního stíhání, a v případě nezákonnosti či neodůvodněnosti taková rozhodnutí rušit, aniž by musel vyčkávat podání stížnosti dotčené osoby (viz např. rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 1487/12 ze dne 7. 8. 2012). V daném případě byla tato povinnost přenesena na státní zástupkyni Krajského státního zastupitelství v Ostravě, neboť k usnesení o zahájení trestního stíhání dala dozorová státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Ostravě pokyn. Z usnesení státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě je však zřejmé, že tato se zákonností a odůvodněností usnesení o zahájení trestního stíhání obv. M. S. ve smyslu § 174 odst. 1 a odst. 2 písm. e) tr. řádu nezabývala, když uvádí, že není oprávněna z podnětu opožděně podané stížnosti usnesení vůbec meritorně přezkoumávat.

Postupem státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě došlo při rozhodování v předmětné trestní věci k porušení zákona v neprospěch obviněného M. S., a to v ust. § 147 odst. 1 a § 148 odst. 1 písm. b) tr. řádu. Ze spisového materiálu je navíc zřejmé, že k věcnému přezkoumání zákonnosti a odůvodněnosti usnesení policejního orgánu o zahájení trestního stíhání nedošlo ani postupem podle § 174 odst. 1 a odst. 2 písm. e) tr. řádu, což vyplývá z textu samotného usnesení. Obviněnému se tak nedostalo jakékoliv formy věcného přezkumu usnesení o zahájení jeho trestního stíhání, přičemž nápravy tohoto pochybení a navrácení možnosti na řádný věcný přezkum je možné za dané situace dosáhnout toliko zrušením napadeného usnesení cestou stížnosti pro porušení zákona.

Proto n a v r h u j i , aby Nejvyšší soud České republiky:

1) podle § 268 odst. 2 tr. řádu vyslovil, že usnesením státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě ze dne 27. 2. 2015, sp. zn. 2 KZT 172/2014, byl v neprospěch obviněného M. S. porušen zákon v ust. § 147 odst. 1 a § 148 odst. 1 písm. b) tr. řádu,

2) podle § 269 odst. 2 tr. řádu napadené usnesení zrušil, jakož i všechna další rozhodnutí na něho obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,

3) a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. řádu a přikázal Krajskému státnímu zastupitelství v Ostravě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednalo a rozhodlo.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.

ministr spravedlnosti

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [4 Tz 27/2015](#)